

Ordning for hovedgudstjeneste

i. Samling

1 Forberedelse

Kirkerommet er åpent en stund før gudstjenesten, med anledning til stillhet, lystenning og bønn.

Klokkeringing

Et stjernetegn (*) er satt til ledd der menigheten som hovedregel står.

* 2 Inngangssalme

Som preludium kan det fremføres vokal- eller instrumentalmusikk som svarer til dagens karakter. Dette skjer normalt som forspill til salmen.

Det kan være prosesjon under preludiet/forspillet og/eller inngangssalmen. Prosesjonskors bæres først i prosesjonen. Lys, tekstmål, dåpsvann, brød og vin kan også bæres inn.

Menigheten står under prosesjon, Inngangssalme og Hilsen.

* 3 Hilsen

Når det er dåp i hovedgudstjenesten, velges et av de to første inngangsordene. Før de to første alternativene til inngangsord kan liturgen si: **Kjære menighet:**

L | Nåde være med dere og fred
fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus.

Menigheten setter seg.

Om kort informasjon om dagens gudstjeneste ikke er gitt under ledd 1, kan den gis her.

4 Samlingsbønn

ML | La oss be.

enten 1

ML | Gud, vi er kommet inn i ditt hellige hus for å ta imot det du vil gi oss.
Lukk nå opp våre hjerter, så vi kan fornyes i troen på deg.

eller 2

ML | Hellige Gud, vi er samlet for ditt ansikt for å møte din kjærighet og sannhet. Send oss din Ånd og gjør oss åpne for det du vil gi oss. La ditt ord slå rot i våre hjerter, så Kristus lever i oss, og vi blir ett i deg og tjener deg i alle ting.

eller 3

ML | Gode Gud, du som gir liv til alt som lever, vi priser deg for jordens skjønnhet, og for alt som lar oss kjenne at du er god.
Her for ditt ansikt ber vi: Gi oss lyttende ører, takknemlige hjerter og tjenende hender, så vi kan høre ditt ord, lovprise deg for din godhet, og i ord og gjerning vitne om dine storverk.

ML | Gud, vi ber.

A | **Amen.**

Det finnes ytterligere 8 samlingsbønner som kan brukes avhengig av dagen og kirkeåret.

6 Bønnerop KYRIE og 7 Lovsang GLORIA

Kyrie og Gloria synges.

Gloria kan utelates i fastetiden.

Musikken og teksten til gudstjenestens ordinarieledd hentes normalt fra Den norske kirkes fem godkjente serier. Se noter til musikken i Liturgisk musikk eller i Gudstjenestebok for Den norske kirke.

Allmenn serie 2

A | **Kyrie eleison. Miskunne deg over oss.**

Kriste eleison. Miskunne deg over oss. Kyrie eleison. Miskunne deg over oss.

L/ML | Ære være Gud i det høyeste

A | **og fred på jorden blant mennesker som Gud har glede i. Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.**

Ved kort form: **Amen.**

Her kan følge en eller flere lovsanger

Ved enkelte gudstjenester kan en annen lovsang eller ett eller flere lovsangsomkvad benyttes.

7 Dåp i hovedgudstjenesten skjer normalt her.

8 Søndagsskole

Tema for søndagsskolen presenteres, søndagsskolesangen synges og barna går ut til søndagsskolen.

ii. Ordet

Menigheten står under evangelielesningen og sitter under de øvrige lesningene.

L/ML | La oss høre Herrens ord.

9 Første lesning

Fra Det gamle testamentet

ML | Det står skrevet i/hos ...

10 Bibelsk salme / Salme

Normalt vil tekstene leses i sammenheng.

Det kan synges en bibelsk salme eller en annen salme, være korsang eller kort stillhet mellom lesningene.

11 Andre lesning

Fra Det nye testamentet utenom evangeliene

ML | Det står skrevet i ...

Lesningen avsluttes med:

ML | Slik lyder Herrens ord.

*12 Evangelium

Halleluja

Evangelielesningen innledes med hallelujaomkved eller et salmevers med hallelujaomkved.

Menigheten vil normal bruke N13: 977.7.

I fastetiden kan halleluja erstattes av et sunget svarledd som innholdsmessig svarer til fastetiden (tractus). Som tractus kan for eksempel disse salmene synges: N13: 926, 927, 928, 932 og 939.

Evangelielesning

L/ML | Det står skrevet i evangeliet etter ...

Lesningen avsluttes med:

L/ML | Slik lyder det hellige evangelium.

Respons

Hallelujaomkved gjentas, eller det synges en kort salme eller et annet svarledd ved menighet eller kor.

På førstedager kan det synges et høytidsvers som respons (N13: 41, 193, 228).

13 Preken

Predikanten preker over evangelieteksten eller annen oppsatt prekentekst.

Prekenen kan avsluttes med en av disse lovprisningene:

L | Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd,
som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.

Etter prekenen kan det gis tid til stillhet, en kort salme eller meditativ musikk.

*14 Trosbekjennelse CREDO

Trosbekjennelsen synges eller fremsies.

Dersom det er dåp i gudstjenesten, kan trosbekjennelsen utelates her. Eventuelt kan det synges en trosbekjennessalme.

ML/L | La oss bekjenne vår hellige tro.

A | **Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.**

Jeg tror på Jesus Kristus,

Guds enbårne Sønn, vår Herre,

som ble unnfanget ved Den hellige ånd, født av jomfru Maria,

pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket,

stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen,

sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen

for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den hellige ånd, en hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn,

syndenes forlatelse, legemets oppstandelse

og det evige liv. Amen. *Den apostoliske trosbekjennelse.*

eller

A | **Vi tror på én Gud, den allmektige Far,**

som har skapt himmel og jord, alt synlig og usynlig.

Vi tror på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn,

født av Faderen før alle tider, Gud av Gud, lys av lys,

sann Gud av sann Gud, født, ikke skapt,

av samme vesen som Faderen. Ved ham er alt blitt skapt.

For oss mennesker og til vår frelse steg han ned fra himmelen,

og ved Den hellige ånd og av jomfru Maria ble han menneske av kjøtt og blod.

Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus, led og ble begravet,

oppstod den tredje dag etter Skriftene og fór opp til himmelen,

sitter ved Faderens høyre hånd, skal komme igjen i herlighet for å dømme

levende og døde, og hans rike skal være uten ende.

Vi tror på Den hellige ånd, som er Herre og gjør levende, som utgår fra Faderen og Sønnen, tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen, og som har talt gjennom profetene.

Vi tror på én hellig, allmenn og apostolisk kirke.

Vi bekjenner én dåp til syndenes forlatelse og venter de dødes oppstandelse og et liv i den kommende verden. Amen. *Den nikenske trosbekjennelse.*

15 Salme

Salmen kan falle bort dersom trosbekjennelsen synges. Salmen kan alternativt synges mellom ledd 13 Preken og ledd 14 Trosbekjennelse.

17 Syndsbekjennelse

Før innledningsordet kan liturgen si:

Syndsbekjennelsen innledes med:

L | La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder.

eller

L | La oss bøye oss for Gud og be om tilgivelse.

Kort stillhet

Liturgen kneler under syndsbekjennelse og stillhet. Også menigheten kan knele.

enten a

A | Gud, vær meg nådig!

**Jeg har syndet mot deg og sviktet min neste
– med tanker og ord, med det jeg har gjort,
og med det jeg har forsømt.**

**Tilgi meg min synd for Jesu Kristi skyld. Skap i meg et rent hjerte,
og gi meg kraft til nytt liv ved din hellige Ånd.**

Til enkelte gudstjenester kan det brukes andre syndsbekjennelser. Bønnen kan hentes fra ulike kilder, eller utformes lokalt.

Liturgen kan si et løftesord etter syndsbekjennelsen:

L | Guds ord sier: Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett.

1 Joh 1,9

eller

L | Så høy som himmelen er over jorden, så veldig er hans miskunn over dem som frykter ham. Så langt som øst er fra vest, tar han syndene våre bort fra oss. **Sal 103,11-12**

18 Forbønn for kirken og verden

Se forbønnstemaer, forbønnsmodeller, formulerte forbønner og litanier.

Forbønnen kan utformes lokalt, eller en kan bruke ferdig formulerte bønner. Forbønnen ledes fortrinnsvis av en medliturg. De enkelte bønneavsnitt kan leses av flere.

Hvert bønneavsnitt avsluttes med et bønnesvar.

ML/L | Gud, vi ber.

eller

ML/L | Det ber vi deg om, Gud.

Lest av den som ber bønneavsnittet.

En lokalt utarbeidet forbønn kan disponeres etter følgende temaområder:

- 1 Jordens folk og nasjoner.
- 2 Vårt land og folk.
- 3 Den verdensvide kirke og kirken i vårt land.
- 4 Vår menighet, våre familier og stedet hvor vi bor.
- 5 Aktuelle hendelser.

En ber for aktuelle hendelser i de temaområder hvor de naturlig hører hjemme (1–4), eller i et eget avsnitt (5). Når det er dåp i gudstjenesten, kan en av de tre forbønnene i dåpsliturgien (ledd 7) bes i forbønnsdelen. I fastetiden og på Bots- og bønnedag brukes som hovedregel litaniet.

Menighetssvar

Etter hvert bønneavsnitt følger et menighetssvar, sunget eller lest.

M | **Hør vår bønn. Hør vår bønn. La ditt rike komme, la din vilje skje, Gud!
Hør vår bønn.**

Bønnevandring skjer som hovedregel under forbønnen i gudstjenesten (ledd 18), men kan eventuelt skje samtidig med nattverdutdelingen, når en felles forbønn er bedt i forbønnsdelen. Om det bes en bønn for dem som har deltatt på ulike bønnevandringsstasjoner, kombineres ikke denne bønnen med Takkebønn for nattverden etter måltidet.

19 Kunngjøringer

iii. Nattverd

20 Forberedelse av måltidet

Nattverdsalme

Menighetens takkoffer samles normalt inn her. Innsamlingen samles inn mens salmen synges.

Bordet dekkes. Brød legges på disken og vin helles i begeret.

Ofringen avsluttes med:

L | Velsignet er du, Gud. Din er jorden og alt som fyller den. Av ditt eget gir vi deg tilbake. Foren din kirke av alle folkeslag og tungemål. Likesom kornet er blitt ett i brødet og druene i vinen, så gjør oss til ett med hverandre og med Herren Jesus Kristus.

A eller **L** | **Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.**

eller

L | Evige Gud, din er jorden og det som fyller den. Alt vi eier tilhører deg. Av ditt eget gir vi deg tilbake.

A eller **L** | **Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.**

*21 | Takksigelse og bønn

(Omarbeidet fra høymessen 1977)

Nattverdbønn a

Se Nattverdbønn B, Nattverdbønn C, Nattverdbønn D, Nattverdbønn E, Nattverdbønn F og Nattverdbønn G.

Hilsen PREFASJONSDIALOG

L synger eller sier | Herren være med dere.

M reiser seg og synger | **Og med deg være Herren.**

L | Løft deres hjerter.

M | **Vi løfter våre hjerter til Herren.**

L | La oss takke Herren vår Gud.

M | **Det er verdig og rett.**

Innledende lovprisning PREFASJON

Liturgien vender seg mot alteret og synger eller fremsier prefasjonen.

Se prefasjoner for kirkeårstiden.

I treenighetstiden

L | I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre, han som du sendte til frelse for verden, for at vi ved hans død skulle få tilgivelse for syndene og ved hans oppstandelse vinne det evige liv. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

eller

L | I sannhet verdig og rett er det at vi alltid og alle steder takker deg, allmektige Gud, evige Far, ved Jesus Kristus, vår Herre. Han er det levende brød som kommer ned fra himmelen og gir verden liv, så den som kommer til ham, ikke skal hunge, og den som tror på ham, aldri skal tørste. Ved ham lovsynger englene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel. Med dem vil også vi forene våre røster og tilbedende synge:

Hellig SANCTUS

Allmenn serie 2

A synger | Hellig, hellig, hellig, er Herren Sebaot. All jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

L/ML sier | Vi priser deg, hellige Gud, himmelens og jordens Skaper, du som har elsket verden og gitt din Sønn, Jesus Kristus, for at han skulle frelse oss fra synd og død og vinne deg et hellig folk.

L | Vi ber deg: Send din Ånd over disse gaver, så vi kan ta imot Jesus Kristus i brødet og vinen.

Innstiftelsesordene VERBA

L | Vår Herre Jesus Kristus, i den natt da han ble forrådt, tok han et brød, takket, brøt det, gav disiplene og sa: Ta imot og spis! Dette er min kropp som gis for dere. Gjør dette til minne om meg. Likeså tok han begeret etter måltidet, takket, ga dem og sa: Drikk alle av det! Dette beger er den nye pakt i mitt blod, som utøses for dere så syndene blir tilgitt. Gjør dette så ofte som dere drikker det, til minne om meg.

Mens ordene fremsies løfter liturgen først brødet, deretter vinen.

L/ML sier | Nådige Gud, vi feirer dette måltidet med glede og takk for din Sønn fullbrakte offer, i troen på hans seierrike oppstandelse og himmelfart og i forventning om hans gjenkomst i herlighet. Vi ber deg: Fyll oss med din Ånd og kjærlighet, så vi kan gjenkjenne Kristus i den som sulter og tørster. Lær oss å elske hverandre som han har elsket oss, og la oss en gang samles hos deg i ditt fullendte rike.

Andre nattverdsbønner kan brukes.

Alle nattverdbønnene fortsetter her

Fadervår

Fremsies eller synges.

Se Norsk Salmebok 2013 nr. 984.1 og 3 og 985.1 og 3.

A | Vår Far i himmelen! La navnet ditt helliges. La riket ditt komme. La viljen din skje på jorden slik som i himmelen. Gi oss i dag vårt daglige brød, og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere. Og la oss ikke komme i fristelse, men frels oss fra det onde. For riket er ditt og makten og æren i evighet. Amen.

Det er også anledning til å benytte Fadervår etter 1977- og 1920-liturgiene.

*22 Nattverdmåltidet

Menigheten står helt til de første går fram til nattverd.

Fredshilsen PAX

L sier | Guds fred være med dere.

M | Guds fred være med deg.

Du Guds Lam AGNUS DEI

Allmenn serie 2

A synger | Du Guds Lam, som bærer verdens synder, miskunne deg over oss.

Du Guds Lam, som bærer verdens synder, miskunne deg over oss.

Du Guds Lam, som bærer verdens synder, gi oss din fred.

L sier | Kom, for alt er gjort ferdig.

Invitasjonen kan alternativt gis før *Du Guds Lam* synges.

Utdeling

Under utdelingen kan det synges en eller flere salmer, eller det kan være korsang eller annen egnet musikk.

Utdelingsordet lyder slik:

Kristi kropp, gitt for deg. Kristi blod, gitt for deg.

De som kommer fram og som viser at de ikke skal motta nattverden, velsignes av den som bærer brødet, med håndspåleggelse eller korstegning.

Liturgen kan si dette eller lignende ord:

Herren velsigne deg og bevare deg og føre deg til det evige liv.

Når det er utdeling med felles knefall, kommer fredsønsket enten etter hvert knefall eller til slutt.

Etter utdelingen:

L sier | Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sin kropp og sitt blod som han gav til soning for alle våre synder. Han styrke oss og holde oss oppe i en sann tro til det evige liv. Fred være med dere.

23 Måltidets avslutning

Alteret ryddes. Beger og disk dekkes med nattverdklede.

Takkebønn

Her kan liturgen/medliturgen si eller synge:

L/ML | La oss takke og be.

Takkebønnen bes:

L/ML | Vi takker deg, himmelske Far, for dine velsignede gaver.

Vi ber deg at du ved disse gavene vil bevare oss i troen på deg, forene oss i din kjærlighet og stadfeste i oss håpet om det evige liv, for Jesu Kristi skyld. Amen.

iv. Sendelse

*24 Salme

Salmen kan flyttes til Postludium/Utgangsprosesjon, ledd 27.

*25 Velsignelse

Velsignelsesord som kan benyttes på andre hovedgudstjenester enn høymessen.

Velsignelsen synges eller fremsies.

Den enkelte kan gjøre korsets tegn etter velsignelsen.

Innledning til velsignelsen kan være:

Lovprisning BENEDICAMUS

L/ML synger eller sier | La oss prise Herren.

A | **Gud være lovet. Halleluja. Halleluja. Halleluja.**

eller

L sier | Ta imot velsignelsen.

L | Herren velsigne deg og bevare deg.

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig. Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred. ✠

Menigheten kan synge:

M | **Amen. Amen. Amen.**

Tre ganger tre bønneslag

*26 Utsendelse

Dersom menigheten blir sittende under det etterfølgende postludiet, kan utsendelsesordene sies etter postludiet.

Her kan følge:

L/ML | La oss gå i fred,

A | **i Jesu Kristi navn.**

eller

L/ML | Gå i fred. Tjen Herren med glede.

*27 Postludium/Utgangsprosesjon

I stedet for postludium kan det synges en salme mens menigheten går ut.

Etter gudstjenesten kan kirkerommet være åpent en stund, med anledning til stille bønn og ettertanke.

Oppdraget ved utsendelsen kan også følges opp med fellesskapssamling, soknebud og annen besøkstjeneste, forbønnstjeneste og andre diakonale og misjonale handlinger.